

SPORY O WŁASNOŚĆ INTELEKTUALNĄ

Księga jubileuszowa
dedykowana Profesorom
Januszowi Barcie
i Ryszardowi Markiewiczowi

LEX

a Wolters Kluwer business

SPORY O WŁASNOŚĆ INTELEKTUALNĄ

Księga jubileuszowa
dedykowana Profesorom
Januszowi Barcie
i Ryszardowi Markiewiczowi

redakcja
Andrzej Matlak
Sybilla Stanisławska-Kloc

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

LEX

a Wolters Kluwer business

Warszawa 2013

Wydawca
Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący
Ewa Fonkowicz

Opracowanie redakcyjne
„Littera” Maria Beata Wawrzyńczak-Jędryka

Projekt okładki i układ typograficzny
Marta Baranowska

Zdjęcie
Andrzej Nowakowski

© Copyright by
Wolters Kluwer Polska SA, 2013

ISBN: 978-83-264-4003-8

Wydane przez:
Wolters Kluwer Polska SA

Redakcja Książek
01-231 Warszawa, ul. Płocka 5a
tel. 22 535 82 00, fax 22 535 81 35
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SŁOWO WSTĘPNE

W latach 2012 i 2013 przypada jubileusz sześćdziesiątych piątych urodzin dwóch znamienitych uczonych: Profesora Janusza Barty i Profesora Ryszarda Markiewicza.

Profesor Janusz Barta urodził się dnia 29 marca 1947 r., Profesor Ryszard Markiewicz 25 lutego 1948 r., obydwaj w Krakowie. Obaj ukończyli studia prawnicze na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego. Profesor Janusz Barta obronił pracę magisterską na temat odpowiedzialności cywilnej lekarza, pisaną pod kierunkiem prof. Sylwestra Wójcika, a Profesor Ryszard Markiewicz rozprawę pt. *Działanie w celu przywrócenia spokoju lub porządku publicznego jako forma obrony koniecznej*, napisaną pod kierunkiem prof. Kazimierza Buchały.

Gdy w 1972 r. powołano do życia nową jednostkę naukową pod nazwą „Międzyuczelniany Instytut Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej”, afiliowany przy Uniwersytecie Jagiellońskim, jej inicjatorzy – prof. Stefan Grzybowski i prof. Andrzej Kopff – w projekcie założycielskim zawarli plan stworzenia w Polsce, właśnie w Krakowie, naukowego centrum badań nad prawem własności intelektualnej. Zważywszy na znikomą wówczas w Polsce świadomość znaczenia tej dziedziny prawa, był to prawdziwie wizjonerski zamysł wybitnych prawników, ze szczególną przenikliwością odczytujących znaki nadchodzących czasów. Proponując Dostojnym Jubilatom, a wtedy młodym magistrów, Januszowi Barcie i Ryszardowi Markiewiczowi, wejście do zespołu naukowego Instytutu, jego twórcy posłużyli się swą niezawodną intuicją. W następnych czterdziestu latach Profesorowie wnieśli bowiem imponujący wkład w rozwój prawa własności intelektualnej, mierzony dziesiątkami publikacji książkowych oraz setkami artykułów, komentarzy, analiz, opinii, głos i innych wypowiedzi dotyczących wszystkich obszarów tej dziedziny prawa. Stały się one nie tylko bezcennym zbiorem wiedzy, ale też niewyczerpanym źródłem inspiracji naukowej.

Początkowo zainteresowania naukowe Profesorów różniły się. Profesor Janusz Barta zajmował się głównie prawem autorskim i prawem prasowym. Pod kierunkiem prof. Andrzeja Kopffa przygotował rozprawę

doktorską pt. *Dzieło muzyczne i jego twórca w świetle przepisów prawa autorskiego*, w której połączył swe zainteresowania naukowe z muzyczną pasją. Jego praca habilitacyjna pt. *Artystyczna twórczość pracownicza a prawo autorskie* dotyczyła podobnego kręgu zagadnień. Profesor Ryszard Markiewicz skupił się natomiast przede wszystkim na problematyce prawa patentowego i nieuczciwej konkurencji, czego efektem były m.in. rozprawa doktorska pt. *Umowy o stosowanie projektów wynalazczych w obrocie społecznym*, przygotowana pod kierunkiem prof. Andrzeja Kopffa (na podstawie której powstała książka *Umowy licencyjne między jednostkami gospodarki społecznej*) oraz monografia *Umowy know-how w obrocie międzynarodowym na tle ustawodawstwa antytrustowego*. Zagadnieniami z zakresu prawa autorskiego zajął się podczas przygotowywania rozprawy habilitacyjnej pt. *Dzieło literackie i jego twórca w polskim prawie autorskim*, w której ujawnił swą głęboką wiedzę i wrażliwość literaturoznawczą. Badania nad prawem autorskim rozwijał później, gdy pisał, jeszcze samodzielnie, obszerną monografię *Ochrona prac naukowych*.

Rozprawy Dostojnych Jubilatów były wyróżniane i nagradzane ze względu na ich wysoki poziom naukowy oraz wzorowy sposób przedstawienia analizowanych zagadnień prawnych. W warstwie teoretycznej książki te nie straciły aktualności, co potwierdza fakt, że mimo zmieniających się regulacji prawnych, są nadal bardzo często powoływane w literaturze z zakresu prawa autorskiego.

Zbliżenie zainteresowań naukowych Profesorów spowodowało, że na początku lat 90. XX w. zaczęli wspólnie prowadzić badania z zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych, prawa mediów, ochrony danych osobowych, nowych technologii, dóbr osobistych.

Ze względu na imponującą liczbę niezwykle wartościowych publikacji napisanych wspólnie przez Profesorów Janusza Bartę i Ryszarda Markiewicza (których wykaz znajduje się w dalszej części Księgi) niemożliwa jest ich pełna prezentacja; toteż uwaga zostanie poświęcona kilku najważniejszym pracom.

Na początku trzeba wymienić książki, które wpisują się w bardzo ważny nurt zainteresowań naukowych Profesorów, związany z rozwojem nowych technologii informatycznych. Pierwszymi monografiami z tego zakresu były *Główne problemy prawa komputerowego* oraz *Internet i prawo*. Obie rozprawy wywarły istotny wpływ na rozwój polskiej nauki prawa i do chwili obecnej uważane są za podstawowe opracowania naukowe tej tematyki. W *Głównych problemach prawa komputerowego* po raz pierwszy w polskiej doktrynie prawa podjęto próbę analizy, na gruncie ustawy o prawie autorskim z 1952 r., a potem także projektu nowej ustawy z 1992 r., ochrony autorskoprawnej programu komputerowego, ukazując nieodpowiedniość, niebezpieczeństwa i niedookreśloność tej

ochrony wobec podjęcia decyzji w sprawie lokalizowania jej na terenie prawa autorskiego. Monografia zawiera rozbudowane rozważania dotyczące typologii i zasad redagowania umów dotyczących programów komputerowych; istotna jest zwłaszcza pogłębiona charakterystyka umowy o udostępnienie programu komputerowego.

Książka pt. *Internet i prawo* jest z kolei pierwszą w Polsce obszerną publikacją poświęconą tej coraz ważniejszej problematyce prawnej, związanej z posługiwaniem się sieciami komunikacji elektronicznej. Swą uwagę Autorzy skoncentrowali głównie na wątpliwościach i specyficznych zagadnieniach, które ujawniły się w związku z niedostosowaniem stanu prawnego do nowych możliwości eksploatacyjnych, jakie przyniósł z sobą Internet. Przedstawione w książce zagadnienia uwidocznily potrzebę korekty systemu prawnego w związku z ekspansją Internetu. Profesorowie zwracali uwagę, że nowe regulacje powinny pozwalać na pełne wykorzystanie zdobyczy techniki informatycznej, stymulować dalszy postęp oraz, co bardzo ważne, chronić wartości dotychczas powszechnie uznawane i gwarantowane przez prawo, jak choćby poszanowanie dóbr osobistych, prywatności, praw autorskich. Monografia pokazuje i uświadamia również, jaki wpływ na podstawowe prawa człowieka (tzn. na wolność wypowiedzi i prawo do informacji) mają nowe technologie informatyczne i komunikacyjne.

W książce pt. *Telewizja interaktywna a prawo autorskie* Profesorowie przedstawili konstrukcje prawne związane z nadawaniem programów w internecie jako nowym polem eksploatacji. Problematyka telewizji interaktywnej została omówiona z perspektywy nie tylko prawa krajowego, ale także konwencji międzynarodowych oraz dyrektyw z zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych obowiązujących w Unii Europejskiej. Analizie poddano także zagraniczne orzeczenia sądowe dotyczące prezentowanej tematyki.

Monografia *Oprogramowanie open source w świetle prawa. Między własnością a wolnością* prezentuje problemy prawne związane z tworzeniem i rozpowszechnianiem oprogramowania komputerowego określanego jako *open source software*. Profesorowie przedstawili w niej pogłębioną analizę prawną funkcjonowania potężnego ruchu społecznego działającego na rzecz wolnego oprogramowania oraz swobody tworzenia i korzystania także z innych dóbr intelektualnych. Wyjaśniają zasady działania tego ruchu, którego propagatorzy stanowczo sprzeciwiają się rozszerzaniu możliwości patentowania programów komputerowych oraz jakiegokolwiek innej ich monopolizacji. Prawu autorskiemu została tu wyznaczona funkcja odmienna od tradycyjnie przyjmowanej, gdyż ma gwarantować swobodę zwielokrotniania programów z jawnym kodem źródłowym, swobodę ich przerabiania, dostosowywania do indywidualnych potrzeb oraz dalszego udostępniania.

Ważnym obszarem badań naukowych Profesorów jest także problematyka regulacji dotyczących prawa autorskiego i praw pokrewnych wynikających z prawa międzynarodowego i unijnego. Na uwagę zasługują tu monografie pt. *Prawo autorskie* oraz *Prawo autorskie w Światowej Organizacji Handlu*. W pierwszej z powołanych książek, napisanej przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, wskazano m.in. na rozbieżności pomiędzy polskim prawem autorskim a prawem unijnym i zaproponowano w tym zakresie odpowiednie zmiany łącznie z harmonogramem ich wprowadzania uwzględniającym interesy gospodarcze Polski. Natomiast monografia pt. *Prawo autorskie w Światowej Organizacji Handlu* kompleksowo prezentuje regulacje z zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych wynikające z Porozumienia TRIPS. Zawiera m.in. szczegółowe rozważania teoretyczne i praktyczne dotyczące terminu wejścia w życie na terenie Polski wskazanego wyżej porozumienia oraz zasady stosowania ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych do podmiotów polskich i zagranicznych z chwilą przystąpienia Polski do Porozumienia TRIPS.

Na szczególną uwagę w dorobku naukowym Profesorów zasługują również komentarze do obowiązujących aktów prawnych, nieocenione źródło wiedzy nie tylko dla teoretyków prawa lecz także osób zajmujących się jego stosowaniem w praktyce (m.in. sędziów, adwokatów, radców prawnych). W powstałym wspólnym wysiłkiem kilku osób *Komentarzu do ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych* Profesorowie omówili ponad jedną trzecią przepisów ustawy. Zawarte w nim interpretacje m.in. co do kryteriów utworu, charakteru i granic ochrony autorskich dóbr osobistych oraz umów autorskich, wywarły istotny wpływ na kierunek polskiego orzecznictwa sądowego. Na podkreślenie zasługuje także fakt, że publikacja ta jest bardzo szeroko wykorzystywana i do tej pory ukazało się już pięć jej aktualizacji.

W *Komentarzu do ustawy o ochronie baz danych* na szczególną uwagę zasługuje fakt, że Autorzy, komentując przepisy polskiej ustawy, w szerokim zakresie uwzględnili także wypowiedzi doktryny i orzecznictwa przyjmowane w krajach Unii Europejskiej, co wydaje się bardzo zasadne, skoro celem polskiej ustawy było wdrożenie dyrektywy UE o prawnej ochronie baz danych. Profesorowie zwrócili uwagę na mankamenty pierwotnej implementacji do polskiego prawa tej dyrektywy, co umożliwiło późniejszą nowelizację ustawy, prowadzącą do usunięcia zauważonych błędów. W komentarzu dostrzec można także bardzo interesujące wypowiedzi dotyczące zasad i granic dozwolonego wykorzystywania przy interpretacji polskiego prawa regulacji obowiązujących w Unii Europejskiej, m.in. zakazu interpretacji „prounijnej”, gdy w istocie zmierza ona do nadania nowego znaczenia przepisom niebudzącym wątpliwości.

Odrębnym nurtem zainteresowań naukowych Profesorów Janusza Barty i Ryszarda Markiewicza jest problematyka ochrony danych osobowych, ujmowana głównie w aspekcie prawa publicznego. W tym zakresie podstawowe znaczenie ma publikacja *Ochrona danych osobowych – komentarz*. Jest to dość nietypowy komentarz, gdyż jego obszerny wstęp (ok. 250 stron) stanowi systematyczny przegląd podstawowych problemów dotyczących ochrony danych osobowych w ujęciu międzynarodowym i krajowym, a także prawa Unii Europejskiej; jest to w istocie samodzielna monografia z tej tematyki. Na szczególną uwagę zasługuje tu omówienie zasad ochrony danych osobowych w internecie.

Koniecznym należy wspomnieć także o udziale Profesorów w wielkim naukowym przedsięwzięciu wydawniczym w postaci *Systemu Prawa Prywatnego*. Redaktorem tomu 13 pt. *Prawo autorskie* jest Profesor Janusz Barta, a obaj Profesorowie opracowali w tej obszernej publikacji 4 rozdziały. Obecnie przygotowywane jest trzecie wydanie tego tomu.

Nie tylko z naukowego, ale także dydaktycznego punktu widzenia na szczególne uznanie zasługuje jedna z ostatnich książek Profesorów pt. *Prawo autorskie* (opublikowana po raz pierwszy w 2008 r., obecnie trwają prace nad 3. wydaniem). Jest ona „przewodnikiem” po spornych zagadnieniach, przedstawionej w sposób kompleksowy problematyki prawa autorskiego i praw pokrewnych. Szczegółowo prezentuje założenia teoretyczne i praktyczne oraz problemy związane z przedmiotem, podmiotem oraz treścią praw osobistych i majątkowych przysługujących podmiotom uprawnionym. Omówiono w niej także problematykę umów z zakresu prawa autorskiego, a także regulacje wynikające z konwencji międzynarodowych i prawa unijnego. Publikacja ta otrzymała tytuł Książki Roku 2008 w kategorii prawo.

Począwszy od lat 90. XX w., Profesorowie są współautorami, opublikowanego od 1963 r. (corocznie aktualizowanego), jednego z najbardziej popularnych na świecie opracowań dotyczących prawa autorskiego *Nimmer on Copyright (International Copyright Law and Practice)* pod redakcją B. Nimmera i P.E. Gellera, omawiając w nim problematykę polskiego prawa autorskiego.

Należy podkreślić, że wszystkie publikacje Profesorów cieszą się ogromnym zainteresowaniem, są bez wątpienia najczęściej cytowanymi polskimi publikacjami z zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych oraz „prawa nowych technologii”, co wynika nie tylko z bardzo wysokiego poziomu rozważań naukowych i częstych polemik z najbardziej aktualnymi wypowiedziami pojawiającymi się w światowej literaturze prawniczej oraz judykaturze, lecz także z niezwyklej umiejętności pisanania w zrozumiały sposób o bardzo skomplikowanych zagadnieniach prawnych.

Nie do przecenienia jest wielki wkład Dostojnych Jubilatów w wychowanie młodej kadry naukowej. Pod kierunkiem naukowym Profesorów zostało napisanych kilkanaście rozpraw doktorskich i habilitacyjnych, a także kilkadziesiąt prac magisterskich. Byli recenzentami w wielu przewodach doktorskich i habilitacyjnych; przygotowywali także recenzje wniosków o nadanie tytułu profesora nauk prawnych.

Profesorowie kilkakrotnie przebywali na stypendiach naukowych w Max Planck Institute for Intellectual Property and Competition Law w Monachium oraz w innych zagranicznych placówkach naukowych, wygłaszając tam także wykłady. Są członkami Komisji Prawniczej Polskiej Akademii Umiejętności oraz komitetów, rad naukowych i kolegiów redakcyjnych periodyków prawnych.

Obydwaj Profesorowie ukończyli aplikację sądową i złożyli egzamin sędziowski. Profesor Ryszard Markiewicz jest radcą prawnym, członkiem Okręgowej Izby Radców Prawnych w Krakowie. Na szczególną uwagę zasługuje udział Profesorów w pracach Komisji Prawa Autorskiego, do której zostali powołani przez Ministra Kultury na początku funkcjonowania tego organu i piastowali swoje funkcje przez kilka kolejnych kadencji. Uczestnicząc w pracach Komisji, brali udział m.in. w zatwierdzaniu tabel wynagrodzeń organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, a Profesor Ryszard Markiewicz przewodniczył ponadto składom orzekającym przy rozstrzyganiu kilkudziesięciu sporów między organizacjami zbiorowego zarządzania i operatorami sieci kablowych. Od 2011 r. Profesor Ryszard Markiewicz pełni także funkcję Przewodniczącego Komisji Prawa Autorskiego. Dostojni Jubilaci są również arbitrami w sądzie polubownym ds. domen internetowych działającym przy Polskiej Izbie Informatyki i Telekomunikacji.

Profesorowie posiadają na swoim koncie liczne nagrody, wyróżnienia i odznaczenia państwowe oraz uniwersyteckie (m.in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Laur Jagielloński, medal pamiątkowy „Zasłużony dla wymiaru sprawiedliwości”).

Już jako dojrzały naukowcy Profesorowie Janusz Barta i Ryszard Markiewicz objęli funkcje dyrektorów Instytutu, którym kierowali wspólnie od 1991 r. do 2012 r., kiedy to Instytut został przekształcony w Katedrę Prawa Własności Intelektualnej i wszedł w skład Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Propagując i twórczo kontynuując myśl prof. Stefana Grzybowskiego i prof. Andrzeja Kopffa, Profesorowie rozwijają unikatowy w Europie Środkowo-Wschodniej ośrodek refleksji teoretycznej, określane niekiedy mianem krakowskiej szkoły prawa autorskiego. Wokół tej „szkoły” skupia się coraz większe grono młodych adeptów prawa: doktorów, magistrów, absolwentów studiów podyplomowych. Mają oni do dyspozycji

najbogatsze w Polsce zbiory biblioteki i ośrodka dokumentacji Instytutu, z ogromnym staraniem i pietyzmem przez lata dobierane i gromadzone pod troskliwym okiem Profesorów. Mogą też zawsze liczyć na indywidualną rozmowę z Dostojnymi Jubilatami, ich mądre i życzliwe rady, inspirujące sugestie i podpowiedzi. Profesorowie należą bowiem do tych uczonych, którzy nadzwyczaj hojnie dzielili się i dzielą swoją wiedzą i owocami swoich przemyśleń.

Do tradycji, pielęgnowanej przez Profesorów, należą otwarte „piątkowe” zebrania naukowe odbywające się nieprzerwanie od kilkudziesięciu lat, podczas których wykłady wygłaszają zarówno znakomitości, jak i adepci prawa zajmujący się własnością intelektualną, z kraju i zagranicy. Zebrania te są zwykle impulsem do ożywionej dyskusji, której efektami bywają późniejsze publikacje naukowe.

Mógłby ktoś powiedzieć, że etos rzetelnej pracy naukowej i klimat życzliwości były zapisane już w projekcie Instytutu przez jego założycieli. Profesorowie dodali jednak od siebie coś niezwykle cennego: przykład prawdziwie pięknej naukowej współpracy, przyjacielskiego współmyślenia z zachowaniem należnego szacunku dla odmiennych poglądów.

Niniejsza Księga, dar przyjaciół, uczniów i współpracowników oraz osób, które na swojej drodze naukowej spotkały Dostojnych Jubilatów, jest wyrazem szacunku, wdzięczności i uznania dla Osób i Dzieła Profesorów Janusza Barty i Ryszarda Markiewicza.

*Komitet Redakcyjny
Przyjaciele i Uczniowie*

R. M. ...

Francis

GREETINGS AND CONGRATULATION FROM MUNICH TO THE COPYRIGHT TWIN TOWERS IN KRAKÓW!

Adolf Dietz¹

Whenever I think of the beautiful town of Kraków I am immediately reminded of my past visits to the Instytut Prawa Własności Intelektualnej where so many scholars and friends of the Munich Max Planck Institute of Intellectual Property are working or have been working for a long time. That is particularly true for my personal friends and colleagues Professors Janusz Barta and Ryszard Markiewicz. In my view they are the human twin towers, yet the lighthouses of modern post-socialist copyright law in Poland.

Indeed, our friendly relations and intensive scientific collaboration date back many many years. After the foundation of the Max Planck Institute in Munich in 1966, which at that time carried the name of Max Planck Institute (MPI) for Foreign and International Patent, Copyright and Competition Law, a whole network of international scientific relations was established. In a relatively short time, under its founding father professor Eugen Ulmer and later under the direction of Professors Friedrich-Karl Beier and Gerhard Schricker, the Munich MPI had initiated scientific collaboration with universities and research institutions in many countries, in particular also with Polish ones. It was and is a great honor for me that I was involved in that network from the beginning, working in a field so dear to me, namely comparative copyright law.

As an important part of that worldwide scientific collaboration, a comprehensive scholarship program, so characteristic for all institutes of the Max Planck Society as a whole, had allowed the Munich MPI to invite guest researchers from many countries. It must be underlined, however, that Polish scholars, almost from the beginning, have been among the most active participants in that program. To my surprise, even in the cold

¹ Prof. Dr. jur. Dr. h.c.; Senior Research Fellow and Head of division (ret.), Max-Planck-Institute for Intellectual Property and Competition Law, Munich, Germany.

war times, the Polish scholars (mostly postgraduates or post-doctoral researchers and often already full-professors) were absolutely independent thinkers with an excellent civilistic legal formation; that has enormously facilitated scientific dialogue, in particular in the field of intellectual property and, more concretely, copyright law. In that field, Poland could build on a very fruitful doctrinal development in the 20's and 30's of the last century, which may be observed even today.

I think that it is more than a happy coincidence that both of them, Janusz Barta and Ryszard Markiewicz, at different times, were among the early guest researchers of the Munich MPI; that has certainly helped them to lay the basis for their brilliant academic career and their comprehensive doctrinal and practical contribution to modern theory of Polish copyright law. By the way, their twin working style has also produced a perfect example for the concept of co-authorship, at least as it is defined in Art. 8(1) of the German Copyright Act, namely: If several persons have created a work jointly, and their respective contributions cannot be separately exploited, they shall be deemed the joint authors of the work².

As another consequence, the twin copyright authors³ "Janusz Barta and Ryszard Markiewicz", under exactly that designation, have become a real trademark, and I wonder whether they have ever registered it, as modern trademark law would allow, indeed. In the field of high quality Polish copyright literature, nationally and internationally, that trademark has since a long time acquired secondary meaning, yet, even more; it has become a famous mark so that it would be protected even without registration and even outside the field of copyright proper.

But, *Spaß beiseite*, it is extraordinarily impressing to see what the twin copyright lighthouses of Kraków have accomplished in the last decades. Let us only mention, among their numerous publications, the commentary to the Polish Copyright Act of 1994 (with numerous further amendments)⁴, which they have been responsible for as co-editors, but to

² The concept of co-authorship (*współtwórczość*) in Art. 9 of the Polish Copyright Act is broader, covering inseparable (*nirozłączne*) as well as separable (*rozłączne*) works; see the comment to Art. 9 by J. Barta and R. Markiewicz (in:) J. Barta and R. Markiewicz (Eds.), *Prawo autorskie i prawa pokrewne*, 5th ed., Warszawa 2011, pp. 128 *et seq.*; it appears as happy coincidence once again that Janusz and Ryszard give a brilliant self-explanation of their untiringly cooperation here, when they comment (at p. 9): Z dziełem współautorskim – zarówno nierozłącznym, jak i rozłącznym – mamy do czynienia tylko w przypadku istnienia woli autorów zespolenia ich wysiłków i wkładów twórczych dla osiągnięcia zamierzonego celu.

³ That does not mean that they have not also published as individual authors; see only J. Barta (Ed.), *Prawo autorskie* (in:) *System Prawa Prywatnego*, tom 13, 2nd ed., Warszawa 2007; R. Markiewicz, *Ochrona prac naukowych*, Warszawa 1990.

⁴ J. Barta and R. Markiewicz (Eds.), *Prawo autorskie i prawa pokrewne*, 5th ed., Warszawa 2011.

which they have contributed enormous parts as commentators as well. Let us also mention their densely written erudite copyright treatise⁵ as well as the three volumes of their collection of relevant legal material⁶ which are immensely helpful for copyright practice, but also, not to forget, for comparative law studies.

By the way, Janusz and Ryszard are also excellent team players. That is demonstrated by those cases where they acted as editors of collective works such as their comprehensive copyright commentary⁷ as well as Tom 13 within the *System Prawa Prywatnego*⁸, to which numerous renowned Polish specialists have contributed as authors. Many of them have themselves been scholars of the Munich Max Planck Institute; let us mention here Jan Bleszyński, Monika Czajkowska-Dąbrowska, Teresa Grzeszak, Marian Kępiński, Aurelia Nowicka, Maria Poźniak-Niedzielska, Janina Preussner-Zamorska, Elżbieta Traple, and Anna Wojciechowska.

In sum, the Cracovian Copyright twins and their scientific family can be absolutely proud of what they have contributed, in the past decades and years which eventually led to formation of the modern copyright law and practice in Poland; due to the open-minded character of all these personalities comparative law arguments are always present throughout their endeavors, with French and German copyright theory as decisive points of reference. Here the circle closes: also the Munich Max Planck Institute can be proud of such a splendid scientific evolution of Polish scholars who, often in much more difficult times, were courageous enough to come to Munich and study, evaluate and take what seemed fit for the needs of their own country.

Let me, as a veteran of the Munich Max Planck Institute, express my personal satisfaction that – in the peripatetic manner so typical for me – for weeks and months I was accompanied by Janusz and Ryszard on our daily walk to the canteen, discussing copyright and intellectual property and politics and ... *Gott und die Welt*.

Best wishes to both of them and to their scientific family for the years to come which may bring them less administrative burden and more freedom for personal and family interests!

Adolf Dietz

⁵ J. Barta and R. Markiewicz, *Prawo autorskie*, 2nd ed., Warszawa 2010.

⁶ J. Barta and R. Markiewicz, *Prawo autorskie*, tom 1: *Ustawodawstwo polskie*; tom 2: *Umowy międzynarodowe i prawo Unii Europejskiej*; tom 3: *Orzecznictwo i wyjaśnienia*, fifth ed., Warszawa 2005.

⁷ See note 4 above.

⁸ See note 3 above.

WYKAZ PUBLIKACJI

Część I

Publikacje indywidualne prof. dr. hab. Janusza Barty

Publikacje naukowe

1972

Polnische Rechtsgeschichte–Literatur aus den Jahren 1945–1970 (w:) Zeitschrift der Savigny–Stiftung für Rechtsgeschichte. Romanistische Abteilung, Köln 1972, bd 89

1975

Ochrona prawna kroju pisma drukarskiego, ZNUJ PWiOWI 1975, z. 5, s. 97–135

1977

Prasa w świetle prawa autorskiego, ZNUJ PWiOWI 1977, z. 11, s. 79–125

1978

Plagiat muzyczny, ZNUJ PWiOWI 1978, z. 17, s. 41–71
Glosa do wyroku SN z dnia 8 grudnia 1976 r., OSPiKA 1978, z. 6, poz. 110
Autorskoprawne problemy muzyki nowoczesnej, NP 1978, nr 9, s. 1286–1300

1980

Dzieło muzyczne i jego twórca w świetle przepisów prawa autorskiego, ZNUJ PWiOWI 1980, z. 20, s. 119
Umowa wydawnicza o wydanie utworu w formie książkowej w świetle nowych przepisów, NP 1980, nr 4, s. 16–28 (współaut. E. Traple)
Ograniczenia wykonywania praw autorskich do utworu muzycznego, ZNUJ PWiOWI 1980, z. 23, s. 53–74
Umowa o wydanie i rozpowszechnianie utworu muzycznego, ZNUJ PWiOWI 1980, z. 23, s. 25–51

Glosa do orzeczenia SN z 1 kwietnia 1978 r., PiP 1980, z. 6, s. 168–172

1981

Prawo prasowe WRL (w:) A. Kopff, B. Michalski (red.), *Prawo prasowe europejskich państw socjalistycznych*, OBP [seria Raporty], Kraków 1981, s. 219–262

Prawne problemy kopiowania publikacji prasowych, Zeszyty Prasozn. 1981, nr 4, s. 45–58

Autorskie prawa majątkowe i ich ochrona, ZNUJ PWiOWI 1981, z. 25, s. 101–119

1983

Wzory przemysłowe w prawie autorskim krajowym i międzynarodowym, ZNUJ PWiOWI 1983, z. 32, s. 99–123

Das Arbeitnehmerurheberrecht im sozialistischen Europa Schriften zum Schweiz, Arbeitsrecht 1983, z. 22, s. 35–100

1984

Korzystanie z technik reprograficznych w świetle przepisów prawa autorskiego, ZNUJ PWiOWI 1984, z. 35, s. 55–113

Glosa do wyroku SN z 31 stycznia 1983 r., PiP 1984, z. 12, s. 137–141

La reprographie selon les textes le plus recent des Conventions de Berne et Universelle et les résolutions de ce problème dans les législations nationales, Archivum Iuridicum Cracoviense 1984, nr XVII, s. 67–103

Le droit d'auteur et la creativite d'employé, RIDA 1984, nr 121, s. 69–117

1985

Hauptfrage der urheberrechtlichen Regelung des Arbeitnehmerurheberrechts, ZNUJ PWiOWI 1985, z. 40, s. 43–52

Das polnische Gesetz über Pressrecht, UFITA 1985, Band 101, s. 137–147

1986

Funkcjonowanie nowego prawa prasowego. Prawo do informacji i krytyki w świetle badań ankietowych środowiska dziennikarskiego, OBP [seria: Raporty], Kraków 1986, s. 33 (współaut. I. Dobosz, J. Serda, T. Trafas)

Prawo prasowe [seria: Skrypty Uczelniane], wyd. I, Kraków 1986, nr 528, s. 104 (współaut. I. Dobosz)

Einige Bemerkungen zu der Evolution Urheberrechts, Archivum Iuridicum Cracoviense 1986, vol. XIX, s. 13–28 (współaut. E. Traple)

1987

Realizacja prawa do informacji i krytyki prasowej, Zeszyty Prasozn. 1987, nr 3, s. 11–22 (współaut. I. Dobosz, T. Trafas)

1988

Umowa o dzieło w obrębie pracy twórczej, ZNUJ PWiOWI 1988, z. 47, s. 89–104

Artystyczna twórczość pracownicza a prawo autorskie [seria: Rozprawy Habilitacyjne (Uniwersytet Jagielloński), nr 137], Kraków 1988, s. 223

1989

Prawo prasowe [seria: Skrypty Uczelniane], wyd. II, Kraków 1989, nr 601, s. 121 (współaut. I. Dobosz)

1990

Elementy prawa pracy w prawie wynalazczym i autorskim, ZNUJ PWiOWI 1990, z. 56, s. 81–100

Wpływ rozwoju techniki i przemian stosunków społecznych na zasadę asymilacji w konwencji berneńskiej, ZNUJ PWiOWI 1990, z. 53, s. 29–73 (współaut. E. Traple)

1991

Komentarz do ustawy o prawie autorskim, Warszawa 1991, s. 71

Prawo prasowe. Komentarz do ustawy (w:) E. Chudziński (red.), *Dziennikarstwo i jego konteksty*, skrypt, Kraków 1991, s. 210–222 (współaut. I. Dobosz)

Le principe du traitement national dans la Convention de Berne (w:) *Actualités des droits de propriété intellectuelle dans les pays de l'est*, Grenoble: Centre Universitaire d'enseignement et de recherche en matière de propriété intellectuelle 1991, nr 9, s. 109–112 (współaut. E. Traple)

Privatisation of State Enterprises in Poland, ICCRL 1991, nr 2, s. 310–313 (współaut. M. du Vall)

1992

La convention de Berne Traverse-t-elle une orise?, RIDA 1992, nr 152, s. 95 (współaut. E. Traple)

Dzieła wspólne w polskim prawie autorskim, ZNUJ PWiOWI 1992, z. 58, s. 25–47

1993

Wprowadzenie do tekstu konwencji o ochronie artystów wykonawców, producentów fonogramów oraz stacji radiowo-telewizyjnych, KPP 1993, nr 1, s. 91–93

Projekt prawa prasowego przygotowany przez Społeczną Radę Legislacyjną w 1990 r. Wprowadzenie, KPP 1993, nr 3, s. 357–361 (współaut. I. Dobosz)

1996

Media a prawo autorskie (w:) Dziennikarstwo i świat mediów, Kraków 1996, s. 303

2000

Poselski projekt ustawy o zmianie prawa autorskiego, KPP 2000, nr 4, s. 941–948

Publikacje popularno-naukowe, recenzje, redakcje

Funkcja i ochrona znaków towarowych w krajach kapitalistycznych i socjalistycznych (sprawozdanie), WiR 1975, nr 11, s. 2 i 7; PiP 1975, z. 8, s. 156–159

[Rec.] J. Bleszyński, *Tłumaczenie i jego twórca w polskim prawie autorskim*, RPEiS 1975, nr 3, s. 277–280

[Rec.] H.-D. Fischer, R. Molenveld, J. Petzke, H.-W. Wolter, *Innere Pressefreiheit in Europa*, Baden-Baden 1975, *Zeszyty Prasozn.* 1978, nr 2, s. 102–104

Propozycje zmian przepisów o ochronie wzorów przemysłowych w RFN, WiR 1979, nr 16, s. 6

[Rec.] S. Rojahn, *Der Arbeitnehmerurheber in Presse, Funk und Fernsehen*, München: Beck 1978, RPEiS 1980, nr 1, s. 249–251

[Rec.] A. Dietz, *Das Urheberrecht in der Europäischen Gemeinschaft*, Baden-Baden: Nomos 1978, NP 1980, nr 4, s. 142–143

Prawa z rejestracji wzorów przemysłowych i ich ochrona, WiR 1980, nr 20, s. 8
Wzory przemysłowe w świetle konwencji w zakresie prawa autorskiego, WiR 1980, nr 22, s. 9

Pojęcie wzoru przemysłowego jako przedmiotu ochrony, WiR 1980, nr 4, s. 8

[Rec.] M. Rehbinder, *Schweizerisches Presserecht*, Bern: Verlag Stämpfli 1975, *Zeszyty Prasozn.* 1981, nr 4, s. 45–58

[Rec.] *Opinia publiczna i środki masowego przekazu a ujemne zjawiska społeczne*, red. B. Hołyst, Warszawa, Wiedza Powszechna 1981, s. 208, *Zeszyty Prasozn.* 1983, nr 1 s. 106–108

[Rec.] O.B. Roegele, M. Lerch-Stumpf, *Neue Medien – Neues Recht, Schriftenreihe: Kommunikation audiovisuell*, Band 1 München, Verlag Olschläger 1981, ss. 118, *Zeszyty Prasozn.* 1984, nr 1, s. 127–129

[Rec.] Th. Mielke, *Urheberrechtsfragen der Videogramme, Schriftenreihe des Archivs für Urheber-, Film-, Funk- und Theaterrechte (UFITA)*, Band 74, Baden-Baden, Nomos Verlagsgesellschaft 1987, s. 140, *Zeszyty Prasozn.* 1988, nr 3, s. 124–125

[Rec.] M. Rehbinder, *Beiträge zum Film- und Medienrecht: Festschrift für Wolf Schwarz zum 70. Geburtstag, Schriftenreihe des Archivs für Urheber- und*

- Medienrecht*, Band 77, Baden-Baden, Nomos Verlagsgesellschaft 1988, Zeszyty Prasozn. 1989, nr 1, s. 118
- [Rec.] F. Höbermann, *Das Gerichtsbericht in der Lokalzeitung Theorie und Alltag. Schriftenreihe der Archivs für Urheber-, Film-, Funk-, und Theaterrecht (UFITA)*, Band 79, Baden-Baden, Nomos Verlagsgesellschaft 1989, ss. 209, Zeszyty Prasozn. 1989, nr 4, s. 120–121
- [Rec.] W. Hoffmann-Riem (Hrsg.), *Rundfunk im Wettbewerbsrecht, Der öffentlich-rechtliche Rundfunk im Spannungsfeld zwischen Wirtschaftsrecht und Rundfunkrecht* (Materialien zur interdisziplinären Medienforschung, Band 20, Baden-Baden, Nomos Verlagsgesellschaft 1988, ss. 256, Zeszyty Prasozn. 1989, nr 4, s. 122–123
- [Rec.] B. Kordasiewicz, *Jednostka wobec środków masowego przekazu*, Ossolineum 1991, KPP 1993, nr 1, s. 101
- [Rec.] K. von Hulsen, *Das Zeitungs- und Zeitschriftenunternehmen, Schriftenreihe des Archivs für Urheber-, Film-, Funk- und Theaterrechte (UFITA)*, Band 89, Baden-Baden, Nomos Verlagsgesellschaft 1989, ss. 142, Zeszyty Prasozn. 1992, z. 1–2, s. 188–189
- [Rec.] L. Jaworski, *Twórczość pracownicza. Prawo do utworu w świetle art. 12 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych*, PiP 2004, z. 4, s. 104–106
- Redakcja serii Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego – Prace z Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej (1990–2006)
- Redakcja: *System Prawa Prywatnego*, t. 13, Warszawa 2003, ss. 772; wyd. 2, 2007, ss. 922

Część II
Publikacje indywidualne
prof. dr. hab. Ryszarda Markiewicza

Publikacje naukowe

1973

Glosa do postanowienia SN z 2 grudnia 1971 r., II CZ 175/71, OSPiKA 1973, z. 12, poz. 243

1975

Umowy o stosowanie projektów wynalazczych w świetle art. 87 ust. o wyn., ZNUJ PWiOWI 1975, z. 5, s. 137–171

1976

Udostępnianie projektów wynalazczych stanowiących wynik prac badawczych w stosunkach między j.g.u., NP 1976, nr 12, s. 179–195

1977

Układ o współpracy patentowej (PCT), ZNUJ PWiOWI 1977, z. 10, s. 51–59 (współaut. J. Fiołka)

Prawo wynalazcze WRL, wprowadzenie (w:) Prawo wynalazcze krajów socjalistycznych (CSRS, WRL, ZSRR), [seria: Biblioteka Rzecznika Patentowego, t. V], Warszawa, Wydawnictwo Katalogów i Cenników, na zlecenie Wojewódzkiego Klubu Techniki i Racjonalizacji 1977, s. 105–114

Ograniczenie autonomii woli stron w umowach z art. 87 ust. o wyn. Prawne i ekonomiczne zagadnienia racjonalizacji i wynalazczości, Kielce 1977, s. 24

1978

Umowy know-how w obrocie międzynarodowym na tle ustawodawstwa antytrudowego, Warszawa, PIHZ 1978, ss. 77

Umowy licencyjne między jednostkami gospodarki uspołecznionej, ZNUJ PWiOWI 1978, z. 14, ss. 135

1979

Influence of the Legal System, in Particular Patent Law, on the Transfer of Technology to Third Countries, Actes du symposium sur la science, la technologie et le development, London 1979, s. 181

1980

Hasła: *Patents and Unfair Competition, Trade Names, Prices and Deliver Conditions, Corporative Propaganda, Corporations of Public Law Place of Origin* (w:) *Pinner's World Unfair Competition Law: an Encyclopedia*, 1980 (współaut. A. Kopff)

Zarys prawa wynalazczego (w:) Prawne i ekonomiczne zagadnienia wynalazczości, Warszawa 1980, s. 5–62 (współaut. A. Kopff)

1981

The Patterns of Dissemination of Invention Proposals in the Socialized Economy, International Protection of Industrial Property 1981, nr 2, s. 45–60

Practical Problems of Licence Contracts Concluded in the International circulation, ZNUJ PWiOWI 1981, z. 22, s. 165–171

1984

Dzielo literackie i jego twórca w polskim prawie autorskim, ZNUJ PWiOWI [seria: Rozprawy Habilitacyjne (Uniwersytet Jagielloński), nr 81] 1984, s. 191

1986

Unwahre Feststellungen im Schriftwerk, Zivilrechtliche Probleme, Archivum Iuridicum Cracoviense 1986, nr XIX, s. 115–123

1987

Granice dozwolonego przedstawienia osób rzeczywistych w dziele piśmienniczym. Zagadnienia cywilnoprawne, ZNUJ PWiOWI 1987, z. 44, s. 69–105
Freie Verwertung literarischer Werke im fremdem Schaffen im Lichte des polnischen Urheberrechts, UFITA 1987, nr 105, s. 45–74

1988

Le droit d'auteur – sa portée et sa fonction, ZNUJ PWiOWI 1988, z. 46, s. 53–74

1990

Ochrona prac naukowych, ZNUJ PWiOWI 1990, nr 55, ss. 172
Poland: New Law on Counteracting Monopolist in Practices, World Intellectual Property Report 1990, nr 4, s. 229–230 (współaut. J. Sroczyński)

1991

Bericht Q 105 – Benutzung zu Versuchszwecken als gegenüber einem Anspruch wegen Patentverletzung, AIPPI 1991, nr 5, s. 85–89
Legal Protection of Scientific Output, UFITA 1991, nr 117, s. 71–81

2012

Problemy z prawem autorskim, PAUza nr 171 / 7 czerwca 2012 [czasopismo internetowe http://pauza.krakow.pl/171_1_3_2012.pdf]

Publikacje popularno-naukowe, recenzje, redakcje

Wynalazczość a ochrona własności przemysłowej, Kraków 1975, s. 1–40 (współaut. A. Kopff)
Umowy o stosowanie projektów wynalazczych, WiR 1977, nr 4, s. 6, nr 5, s. 6
Rola międzynarodowego systemu patentowego i organizacji międzynarodowych w transferze techniki do krajów rozwijających się, WiR 1978, nr 16, s. 8
Praktyczne problemy umów licencyjnych zawieranych w obrocie międzynarodowym, WiR 1978, nr 12, s. 6
Transfer techniki do krajów rozwijających się, WiR 1978, nr 8, s. 8
Zasady udostępniania projektów wynalazczych w stosunkach między j.g.u., Kraków 1978, s. 1–42
Wspólność praw do projektów wynalazczych w stosunkach między j.g.u., WiR 1980, nr 8–9, s. 6
Znowelizowana ustawa o wynalazczości, Informator WKTiR 1984, z. V, s. 23–27 [Rec.] R. Ploman, L. Hamilton, *Copyright, Intellectual Property in the Information Age*, London–Boston, PiP 1984, z. 11, s. 132–133

- Podstawowe zasady i aktualne problemy wynagradzania za pracownicze projekty wynalazcze*, Spółdzielczość Pracy 1986, nr 9, 11, s. 4–5
- Prawne problemy wdrażania wyników prac badawczych*, Kraków 1988, s. 81 (współaut. M. du Vall)
- Wynagrodzenie twórcy pracowniczego projektu wynalazczego. Orzecznictwo. Interpretacje. Objasnienia*, Biuletyn Informacyjny OSTiR w Krakowie 1988, nr 12, ss. 81 (współaut. M. du Vall)
- Poradnik dla praktyków. Wynagrodzenia i nagrody w prawie wynalazczym (Orzecznictwo. Interpretacje. Objasnienia)*, Biuletyn Informacyjny OSKTiR w Krakowie 1989, nr 18, ss. 116 (współaut. M. du Vall)
- [Rec.] A. Nowicka, *Umowa o dokonanie projektu wynalazczego*, PiP 1991, z. 5, s. 85–87
- [Rec.] M. Rehbinder, *Schweizerische Urheberrecht*, Bern 1993, ss. 191, Zeszyty Prasozn. 1993, nr 1–2, s. 165–166

Część III
Publikacje wspólne
Profesorów Janusza Barty i Ryszarda Markiewicza

Publikacje naukowe

1986

- Ochrona dóbr osobistych w zakresie twórczości naukowej i artystycznej* (w:) J. Piątkowski (red.), *Dobra osobiste i ich ochrona w polskim prawie cywilnym*, Ossolineum 1986, s. 135–174
- Urheberrechtliche Fragen der Restaurierung von Baudenkmälern*, GRUR Int. 1986, nr 11, 705–710

1988

- Schutz der Urheberpersönlichkeitsrechte. Geschichte und Perspektiven*, ZNUJ PWiOWI 1987, z. 45, s. 183–190
- Dokumentacja techniczna w świetle prawa autorskiego*, ZNUJ PWiOWI 1988, z. 47, s. 61–86

1990

- Das polnische Immaterialgüterrecht im Zeichen des Wandels*, GRUR Int. 1990, nr 2, s. 89–96

1991

- Programy komputerowe w projekcie polskiego prawa autorskiego*, ZNUJ PWiOWI 1991, z. 57, s. 23–41

1992

- Poland (w:) Software Licensing Compendium*, Arlington, AIPLA 1992, s. 251–255
- Industrielle Muster in Polen*, Archivum Iuridicum Cracoviense 1992, v. XXIV–XXV, s. 15–23
- Umowy upoważniające do używania programów komputerowych*, Biuletyn Politechniki Śląskiej 1992, nr 2, s. 7–29
- Przedruk fragmentów książki *Podstawowe problemy prawa komputerowego*, Computer World 1992, nr 45/122, s. 40–42

1993

- Główne problemy prawa komputerowego*, Warszawa 1993, ss. 278
- Własność intelektualna w Szkołach Wyższych i Instytutach naukowych*, Warszawa 1993, s. 72
- Obrót prawami autorskimi w świetle nowej ustawy*, PUG 1993, nr 3, s. 6–10
- Prezydencki projekt Karty praw i wolności a prawo prasowe*, ZNUJ PWiOWI 1993, nr 62, s. 9–17
- Problemy prawa autorskiego związane z rewaloryzacją zabytkowych budowli*, KPP 1993, nr 3, s. 265–290
- Glosa do wyr. Sądu Apel. z 29 stycznia 1993 r.*, AGCr 369/92, OSP 1993, z. 11, poz. 216, s. 512–516

1994

- Patent, Plant Varieties, Registered and Unregistered Design, Semi-Conductor Topographies, Unfair Competition and Know-How and Confidential Information (w:) Intellectual Property in Central and Eastern Europe*, Londyn 1994, s. 67–76
- Komentarz do art. 12, 18, 19, 20 (w:) J. Szwaja (red.), Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*. Warszawa 1994, s. 18–20, 159–175
- Podstawowe zasady dotyczące umów autorskich przyjęte w nowej ustawie*, PUG 1994, nr 11, s. 6–8
- Opinia w sprawie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych*. Zeszyty Biura Studiów i Analiz Kancelarii Senatu 1994, nr 175

1995

- Komentarz do ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (stan prawny na 31 marca 1995 r.)*, red. J. Barta, R. Markiewicz, Warszawa 1995, ss. 523 [komentarz do art. 1, 3, 4, 8–14, 16, 36–45, 47–68, 74–84, 111–114, 124, 127–129] (współaut. M. Czajkowska-Dąbrowska, Z. Ćwiąkalski, R. Markiewicz, E. Traple)

- Zasady zawierania umów autorskich* (w:) M. Byrska (red.), *Obrót dobrami niematerialnymi. Wzory umów*, Warszawa 1995, s. 5–16
- Ochrona danych osobowych* (w:) *Biała Księga. Polska – Unia Europejska* [seria: Opracowania i Analizy. Prawo (nr 32)], Warszawa 1995, ss. 47
- Poland* (w:) B. Nimmer, P.E. Geller (red.), *International Copyright Law and Practice*, Nowy Jork, Matthew Bender 1995, s. 5–48 (wydawnictwo aktualizowane corocznie)
- W poszukiwaniu modelu ochrony banków danych – regulacja proponowana w Unii Europejskiej*, KPP 1995, nr 4, s. 471–498
- La nuova normativa polacca sul diritto d'autore (con alcuni spunti comparatistici)*, Riv. dir. ind. 1995, nr 1, s. 228–238
- The new Polish Copyright Act Standards and Particularities*, IIC 1995, s. 337–350
- Co wolno bibliotekom? Biblioteki a nowe prawo autorskie*, Bibliotekarz 1995, nr 6, s. 6–12

1996

- Prawo autorskie w Światowej Organizacji Handlu*, Kraków 1996, tekst: s. 1–77, przepisy: s. 79–134
- Datenbank als schutzfähiges Werk im Urheberrecht* (w:) *Aktuelle Herausforderungen des geistigen Eigentums. Festgabe von Freuden und Mitarbeitern für Friedrich – Karl Beier zum 70. Geburtstag*, Herg. von Joseph Straus, Köln 1996, s. 343–353
- Niektóre aspekty prawa autorskiego w reklamie* (w:) *Studia z Prawa Gospodarczego i Handlowego. Księga Pamiątkowa ku czci profesora Stanisława Włodyki*, Kraków 1996, s. 1–20
- Zobowiązania traktatowe Polski w zakresie ochrony praw autorskich i praw pokrewnych* (w:) *Rocznik Polskiej Polityki Zagranicznej*, Warszawa 1996, s. 99–106
- Widowisko sportowe a prawo autorskie*, ZNUJ PWiOWI 1996, z. 67, s. 19–35
- Muzea a nowe prawo autorskie*, ZNUJ OPUSCULLA MUSEALIA 1996, z. 8, s. 63–82

1997

- Ochrona informacji naukowej w świetle dyrektywy Unii Europejskiej o ochronie banków danych* (w:) *Informacja naukowa w krajach Unii Europejskiej – wybrane zagadnienia prawne*, Warszawa–Kraków 1997, s. 23–69
- Widowisko sportowe a prawo autorskie* (w:) *Sport i media – problemy prawne* [seria: Sport i Prawo nr 6], Poznań 1997, s. 26–49
- Telewizja kablowa i prawo*, Warszawa 1997 [tekst: s. 15–95, przepisy: s. 97–578] (współaut. A. Matlak)
- Przedruk i inne licencje ustawowe dla prasy*, ZNUJ PWiOWI 1997, z. 68, s. 97–107

Odpowiedzialność za naruszenie praw autorskich w sieciach komputerowych, ZNUJ PWiOWI, z. 69, s. 111–130

1998

Internet a prawo, Kraków 1998, ss. 358

Ochrona praw konsumenta w sieciach komputerowych (w:) E. Traple i M. du Vall (red. i koordynacja), *Ochrona konsumenta* [seria: Harmonizacja prawa polskiego z prawem Wspólnot Europejskich nr 3], cz. I, *Opracowanie analityczne*, Warszawa 1998, s. 189–229

Prawo autorskie [seria: Harmonizacja prawa polskiego z prawem Wspólnot Europejskich nr 3], Warszawa 1998, ss. 264

1999

Ochrona własności intelektualnej (w:) M. Kocójowa (red.), *Zarządzanie i komunikowanie. Tendencje rozwoju badań naukowych u progu XXI wieku*, Kraków 1999, s. 167–176

Prawo autorskie w Internecie (w:) R. Skubisz (red.), *Internet – problemy prawne*, Lublin 1999, s. 15–30

Węzłowe zagadnienia ochrony własności intelektualnej w jednoczącej się Europie (w:) *Ochrona własności intelektualnej*, Nauka 1999, nr 3, s. 200–206

Sieć jako siatka na zakupy, Sun Journal 1999 (lato), s. 33–40

Prawo do prywatności w społeczeństwie informatycznym, Ethos 1999, nr 1–2 (45–46), s. 366–382

2000

Glosa do Wyroku SN IC z dn. 20 maja 1999, I CKN 1139/97, OSP 2000, z. 2, s. 84–86

2001

Ochrona danych osobowych. Komentarz, Kraków 2001, ss. 708

Dochodzenie i ochrona własności intelektualnej w sieciach komputerowych (w:) T. Szymanek (red.), *Naruszenie praw na dobrach niematerialnych*, Warszawa 2001, s. 139–213

Prawo autorskie i handel elektroniczny (w:) *Księga pamiątkowa z okazji 80-lecia rzecznictwa patentowego w Polsce*, Warszawa 2001, s. 223–238 [ss. 319]

Poland (w:) B. Nimmer, P.E. Geller (red.), *International Copyright Law and Practice*, Nowy Jork 2001, ss. 60

Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz (stan prawny na 31 marca 2001 r.), wyd. II zaktual. i uzup., red. J. Barta i R. Markiewicz, Warszawa 2001, ss. 791 [komentarz do art. 1, 3, 4, 8–14, 16, 36–45, 47–49, 51–68, 74–84, 99¹–99⁴, 111–114, 124, 127–129 oraz art. 2 i 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2000 r. o zmianie ustawy o prawie

- autorskim (współaut. M. Czajkowska-Dąbrowska, Z. Cwiąkalski, E. Traple)
- Media a internet* (w:) J. Barta, R. Markiewicz, A. Matlak (red.), *Prawo mediów* (+ CD-ROM), Warszawa 2001, s. A/1–A/46
- Konwergencja* (w:) J. Barta, R. Markiewicz, A. Matlak (red.), *Prawo mediów* (+ CD-ROM), Warszawa 2001, s. B/1–B/15
- Kontroversen um die Säulen des Urheberrechts* (w:) *Urheberrecht Gestern–Heute–Morgen, Festschrift für Adolf Dietz zum 65. Geburtstag*, München 2001, s. 3–10
- Handel elektroniczny i ochrona własności intelektualnej*, *Radca Prawny* 2001 nr 1, s. 6–10

2002

- Ustawa o ochronie baz danych. Komentarz*, Warszawa 2002, ss. 212
- Ochrona danych osobowych. Komentarz*, Kraków 2002, wyd. 2, ss. 738
- Aktuelle Probleme der kollektiven Wahrnehmung von Urheberrechten* (w:) (red.) J. Becker, R.M. Hilty, J.-F. Stöckli, Th. Würtenberger, *Recht im Wandel seines sozialen und technologischen Umfelds – Festschrift für Manfred Rehbinder*, München/Bern 2002, s. 177–185
- Poland* (w:) B. Nimmer, P.E. Geller (red.), *International Copyright Law and Practice*, Nowy Jork 2002, ss. 60
- Platformy cyfrowe* (w:) J. Barta, R. Markiewicz, A. Matlak (red.), *Prawo mediów* (+ CD-ROM), Warszawa 2001 (aktualizacja 2002), s. C/1–C/27
- Wokół definicji baz danych*, *KPP* 2002, nr 1, s. 7–25
- Wokół prawa do wizerunku*, *ZNUJ PWiOWI* 2002, z. 80, s. 11–31
- Glosa do wyroku NSA – Ośr. Zam. W Łodzi z dn. 5 lipca 2001 I S.A./Łódź 758/99*, *OSP* 2002, z. 5, s. 277–280
- Glosa do wyroku NSA z 20 czerwca 2001, III SA 163/00*, *OSP* 2002, z. 5, poz. 3
- L'Internet et les droits d'auteur*, *Konf. Brisbane*, 14–20.07.2002, Łódź 2002, s. 171–186

2003

- Prawo autorskie; Prawa pokrewne; Konwencja berneńska; Prawo autorskie w społeczeństwie informacyjnym* (w:) *System Prawa Prywatnego*, t. 13, red. J. Barta, Warszawa 2003, ss. 772 (wkład indywidualny: s. 17–60, 293–338, 652–666, 707–756)
- Ochrona powszechnych dóbr osobistych* (w:) J. Barta, R. Markiewicz, A. Matlak (red.), *Prawo mediów* (+ CD ROM), Warszawa 2003, s. A/1–A/64
- Poland* (w:) B. Nimmer, P.E. Geller (red.), *International Copyright Law and Practice*, Nowy Jork 2003, ss. 62

Wolne oprogramowanie a prawo patentowe (w:) *Księga pamiątkowa z okazji 85-lecia ochrony własności przemysłowej w Polsce*, Warszawa 2003, s. 177–190

Węzłowe Zagadnienia Własności Intelektualnej w Jednoczącej się Europie (w:) *Etyczne problemy wynikające z rozwoju nauki*, Warszawa 2003, s. 89–96

Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz (stan prawny na 15 września 2003 r., Warszawa 2003, wyd. III zmienione, red. nauk. J. Barta i R. Markiewicz, ss. 869 [komentarz do art. 1, 3, 4, 8–14, 16, 36–45, 47–49, 51–68, 74–84, 99¹–99⁴, 111–114, 124, 127–129 oraz art. 2 i 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2000 r. o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych], (współaut. M. Czajkowska-Dąbrowska, Z. Cwiąkalski, E. Traple)

Zmiany w ustawie o Prawie autorskim, M. Praw. 2003, nr 2, s. 57–61

2004

Ochrona danych osobowych. Komentarz, Kraków 2004, wyd. 3, ss. 899 (współaut. P. Fajgielski)

Schöpfer unter Obhut – Vorschriften zum besonderen Schutz der Urheber im polnischen Urheberrecht (w:) *Urheberrecht im Informationszeitalter. Festschrift für Wilhelm Nordemann zum 70. Geburtstag*, München 2004, s. 635–646

Odpowiedzialność za odesłania w Internecie (w:) M. Pyziak-Szafnicka (red.), *Odpowiedzialność cywilna. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Adama Szpunara*, Kraków 2004, s. 611–635

Wirtualne biblioteki a prawo autorskie (w:) M. Kocójowa (red.), *Przestrzeń informacji i komunikacji społecznej. Księga pamiątkowa ku czci prof. Wandy Pindlowej* [seria: Zeszyty Naukowe UJ MCCLXXIV, Prace z Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej z. 10], Kraków 2004, s. 115–124

Poland (w:) B. Nimmer, P.E. Geller (red.), *International Copyright Law and Practice*, Nowy Jork 2004

Autorskoprawne problemy prac magisterskich i doktorskich (w:) *Księga pamiątkowa ku czci Profesora Janusza Szwaji*, ZNUJ PIPWI UJ 2004, z. 88, s. 79–94

Prawo autorskie i prawa pokrewne, Kraków 2004, ss. 422

2005

Oprogramowanie open source w świetle prawa. Między własnością a wolnością, Kraków 2005, ss. 278

Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz (stan prawny na 10 maja 2005 r.) Wyd. IV, red. nauk. J. Barta i R. Markiewicz, Kraków 2005 [komentarz do art. 1, 3, 4, 8–14, 16, 36–37, 39–45, 47–49, 51–68, 74–84, 99¹–99⁵, 110¹–110⁷, 111–114, 124, 127–129], (współaut. M. Czajkowska-Dąbrowska, Z. Cwiąkalski, E. Traple)

- Wybrane aspekty licencjonowania wolnego oprogramowania* (w:) *Prawo prywatne czasu przemian. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Stanisławowi Sołtysińskiemu*, Poznań 2005, s. 621–634
- Poland* (w:) B. Nimmer, P.E. Geller (red.), *International Copyright Law and Practice*, Nowy Jork 2005, ss. 70
- Odpowiedzialność za odesłania w Internecie* (w:) J. Barta, R. Markiewicz (red.), *Handel elektroniczny. Prawne problemy*, Kraków 2005, s. 473–501
- Media a internet; Konwergencja mediów; Ochrona powszechnych dóbr osobistych* (w:) J. Barta, R. Markiewicz, A. Matlak (red.), *Prawo mediów*, Warszawa 2005, s. 182–198, 199–200, 441–487
- Bezprawność naruszenia dobra osobistego wobec rozpowszechnienia w prasie nieprawdziwych informacji* (w:) *Rozprawy prawnicze. Księga pamiątkowa Profesora Maksymiliana Pazdana*, Kraków 2005, s. 791–803
- Key Issues in the Protection of Intellectual Property in a Uniting Europe* (w:) *Ethical problems in the rapid advancement of science*, Warszawa 2005, s. 82–89
- Prawo autorskie i prawa pokrewne*, wyd. 2 rozszerzone (stan prawny na 1 czerwca 2005 r.), Kraków 2005, s. 458

2006

- Spór o granice prawa autorskiego*, ZNUJ PIPWI 2006, z. 96, s. 219–230

2007

- Ochrona danych osobowych. Komentarz*, wyd. 4, Warszawa 2007, ss. 925 (współaut. P. Fajgielski)
- Telewizja interaktywna a prawo autorskie*, Warszawa 2007, ss. 211
- Prawo autorskie a swoboda wypowiedzi i twórczości* (w:) A. Kidyba, R. Skubisz (red.), *Współczesne problemy prawa handlowego. Księga jubileuszowa dedykowana prof. dr hab. Marii Poźniak-Niedzielskiej*, Kraków 2007, s. 17–28
- Open source, czyli nowa filozofia prawa autorskiego* (w:) W. Lubaszewski (red.), *Komputer – człowiek – prawo*, Kraków 2007, s. 123–128
- Poland* (w:) B. Nimmer, P.E. Geller (red.), *International Copyright Law and Practice*, Nowy Jork 2007, s. 70
- Prawo autorskie; Prawa do pierwszych wydań oraz prawa do wydań naukowych lub krytycznych; Konwencja berneńska; Prawo autorskie w społeczeństwie informacyjnym* (w:) *System Prawa Prywatnego*, t. 13, red. J. Barta, wyd. 2, Warszawa 2007, ss. 922 (wkład indywidualny: s. 17–63, 369–379, 768–783, 857–905)
- Obowiązek wymienienia pól eksploatacji w umowie licencyjnej*, ZN PIPWI 2007, z. 100, s. 15–27
- Prawo autorskie i prawa pokrewne* [seria: Przepisy z Wprowadzeniem], wyd. 3, Warszawa 2007, ss. 404

2008

- Prawo autorskie i prawa pokrewne* [seria: Przepisy z Wprowadzeniem], wyd. 4, Warszawa 2008, ss. 435
- Prawo autorskie*, Warszawa 2008, ss. 396
- Media a internet; Konwergencja mediów; Ochrona powszechnych dóbr osobistych* (w:) J. Barta, R. Markiewicz, A. Matlak (red.), *Prawo mediów*, wyd. 2, Warszawa 2008, s. 195–215, 216–218, 461–509

2009

- Poland* (w:) B. Nimmer, P.E. Geller (red.), *International Copyright Law and Practice*, Nowy Jork 2009, ss. 72
- Wprowadzenie; Dobra osobiste osób fizycznych; Dobra osobiste osób prawnych; Wyłączenie bezprawności naruszenia* (w:) J. Barta, R. Markiewicz (red.), *Media a dobra osobiste*, Warszawa 2009, s. 17–204
- Prawo autorskie a swoboda badań naukowych* (w:) W. Galewicz (red.), *Etyczne i prawne granice badań naukowych*, Kraków 2009, s. 95–105
- Dozwolony użytek: antologie i wypisy*, ZNUJ PzPWI 2009, z. 104, s. 5–22
- Przechowywanie utworów na stronach internetowych*, ZNUJ PzPWI 2009, z. 105, s. 5–30
- Trzystopniowy test z art. 35 pr. aut. i praw pokr.*, ZNUJ PzPWI 2009, z. 106, s. 5–17

2010

- Prawo autorskie*, wyd. 2, Warszawa 2010, ss. 511
- Poland* (w:) B. Nimmer, P.E. Geller (red.), *International Copyright Law and Practice*, Nowy Jork 2010, ss. 72
- Roszczenie o zapłatę wielokrotności stosownego wynagrodzenia w prawie autorskim* (w:) A. Jakubecki, J.A. Strzępka (red.), *Jus et remedium. Księga jubileuszowa Profesora Mieczysława Sawczuka*, Warszawa 2010, s. 31–49

2011

- Ochrona danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2011, wyd. 5, ss. 1020 (współaut. P. Fajgielski)
- Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz* (stan prawny na 30 kwietnia 2011 r.), red. J. Barta, R. Markiewicz, wyd. V, Warszawa 2011, ss. 824 [komentarz do art. 1, 3, 4, 8–14, 16, 36–37, 39–45, 47–49, 51–68, 74–84, 99¹–99⁵, 111–114, 124, 127–129] (współaut. M. Czajkowska-Dąbrowska, Z. Ćwiakalski, K. Felchner, E. Traple)
- Poland* (w:) B. Nimmer, P.E. Geller (red.), *International Copyright Law and Practice*, Nowy Jork 2011, ss. 74

Prawo autorskie i prawa pokrewne [seria: Przepisy z Wprowadzeniem], wyd. 5, Warszawa 2011, ss. 323

2012

ACTA i prawo autorskie, TPP 2012, nr 2 [Zeszyt Jubileuszowy dla Pani Profesor Janiny Preussner-Zamorskiej], s. 9–24

Z perspektywy legalnego dysponenta programu komputerowego, ZNUJ PzPWI 2012, z. 118, s. 19–39

Do kogo należy kod źródłowy? (w:) K. Klafkowska-Waśniowska, M. Mataczyński, R. Sikorski (red.), *Problemy polskiego i europejskiego prawa prywatnego. Księga pamiątkowa Profesora Mariana Kępińskiego*, Warszawa 2012, s. 149–172

Otwarty dostęp a prawo autorskie (w:) J. Pisuliński, P. Tereszkievicz, F. Zoll (red.), *Rozprawy z prawa cywilnego, własności intelektualnej i prawa prywatnego międzynarodowego. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Bogusławowi Gawlikowi*, Warszawa 2012, s. 617–630

Publikacje popularno-naukowe, recenzje, redakcje

Programy komputerowe i prawo [seria: Prawo dla Wszystkich], Ossolineum 1991, s. 92

Twórczość komputerowa a prawo, PC Kurier 1991, nr 14, s. 58–59

Dekompilacja programu komputerowego przez użytkownika w świetle prawa komputerowego, PC Kurier 1991, nr 16, s. 41–42

Programy opracowywane w ramach zatrudnienia, PC Kurier 1991, nr 17, s. 66–67

Raport – ochrona autorsko prawna programów komputerowych, ENTER 1991, nr 5, s. 28–45

Podstawowe problemy prawa komputerowego, Informatyka 1992, nr 1, s. 8–11

Nieporozumienia wokół prawa autorskiego, Rzeczpospolita 1993, nr 60

Programy komputerowe w prawie autorskim z 1994 r., Computer World 1994, nr 15, s. 20–22

Nowoczesne prawo europejskie, Nowa Europa, Warszawa 1994, s. 13–14

Splot zagadnień, Rzeczpospolita z 11 lipca 1994 r., nr 159, s. 15

Dzieło zbiorowe to encyklopedia i telegazeta, Rzeczpospolita z 9 sierpnia 1994 r., nr 184, s. 13

Gdy pracownik jest twórcą, Rzeczpospolita z 10 sierpnia 1994 r., nr 185, s. 12

Standardy i osobliwości, Rzeczpospolita z 2 sierpnia 1994 r., nr 178, s. 11

Czy książka kucharska jest utworem, Rzeczpospolita z 5 sierpnia 1994 r., nr 181, s. 15

- O wizerunku, korespondencji, źródłach informacji*, Rzeczpospolita z 2 września 1994 r., nr 204, s. 13
- Zbiory materiałów i układy zbiorowe*, Rzeczpospolita z 15 września 1994 r., nr 215, s. 12
- Współtwórczość, czyli twardy orzech do zgryzienia*, Rzeczpospolita z 27 września 1994 r., nr 222, s. 12
- Ochrona dóbr osobistych*, Rzeczpospolita z 30 września 1994 r., nr 228, s. 15
- Majątkowe pod ochroną*, Rzeczpospolita z 5 października 1994 r., nr 232, s. 15
- Majątkowe chronione przez pięćdziesiąt lat*, Rzeczpospolita z 6 października 1994 r., nr 233, s. 15
- Programy komputerowe*, Rzeczpospolita z 11 października 1994 r., nr 237, s. 16
- Odpowiedzialność za usterki utworu*, Rzeczpospolita z 17 października 1994 r., nr 242, s. 15
- Utworki naukowe*, Rzeczpospolita z 18 października 1994 r., nr 243, s. 13
- Rozwiązania, które budzą wątpliwości*, Rzeczpospolita z 15 listopada 1994 r., nr 265, s. 15 (polemika A. Szewca)
- Programy komputerowe w okresie przejściowym*, Rzeczpospolita z 1994 r., nr 52, s. 10
- Muszą być sankcje (przedruk objaśnień do art. 8 u.z.n.k)*, Rzeczpospolita z 16 września 1994 r., nr 216, s. 12 (współaut. R. Skubisz)
- Co mogą organizacje konsumenckie i producenckie*, Rzeczpospolita z 20 września 1994 r., nr 219
- Prawo autorskie. Przepisy, orzecznictwo, umowy międzynarodowe*, Warszawa 1994, ss. 327 (w następnych latach aktualizacje)
- TRIPS a prawa twórców i producentów*, Rzeczpospolita z 6 września 1995 r., nr 206, s. 17
- Biblioteki a nowe prawo autorskie*, Rzeczpospolita z 3 kwietnia 1995 r., nr 79, s. 17
- Opodatkowanie autorów: pytania i sugestie*, Rzeczpospolita z 2 marca 1995 r., nr 52, s. 13
- Zagrożenie przywilejów podatkowych dla twórców*, Rzeczpospolita z 6 kwietnia 1995 r., nr 82, s. 14
- Nowe problemy i perspektywy*, Rzeczpospolita z 7 listopada 1995 r., nr 258, s. 17
- Własność intelektualna w Światowej Organizacji Handlu [WTO]*, red. J. Barta, R. Markiewicz, Kraków 1996, ss. 133
- Rejtan na rusztowaniu*, Rzeczpospolita z 8 lutego 1996 r., nr 33, s. 16
- Stare filmy – nowe prawo*, Rzeczpospolita z 13 czerwca 1996 r., nr 136, s. 15
- Nowe filmy, nowe prawo, nowe problemy*, Rzeczpospolita z 14 czerwca 1996 r., nr 137, s. 17

- Sport i prawo autorskie*, Rzeczpospolita z 18 lipca 1996 r., nr 166
- Nieuczciwa konkurencja w środkach masowego przekazu*, Rzeczpospolita z 7 listopada 1996 r., nr 260, s. 17
- Dla tych, co żyją z cudzych tekstów. (Prawo autorskie w mediach)*, Rzeczpospolita z 20 listopada 1996 r., nr 270, s. 16
- Jeśli twórca jest pracownikiem*, Rzeczpospolita z 14 stycznia 1997 r., nr 11, s. 15
- Prawo sieci informatycznych. Cz. I*, Rzeczpospolita z 25 marca 1997 r., nr 71, s. 15
- Prawo sieci informatycznych. Cz. II*, Rzeczpospolita z 26 marca 1997 r., nr 72, s. 15
- Prawo sieci informatycznych. Cz. III*, Rzeczpospolita z 27 marca 1997 r., nr 73, s. 17
- Prawo sieci informatycznych. Cz. IV*, Rzeczpospolita z 28 marca 1997 r., nr 74, s. 16
- Spór między twórcami a nadawcami*, Rzeczpospolita z 10 kwietnia 1997 r., nr 84, s. 15
- Zachwiany warunek wolności prasy*, Rzeczpospolita z 17 kwietnia 1997 r., nr 90, s. 17
- Reklama jako utwór*, Rzeczpospolita z 25 września 1997 r., nr 224, s. 17
- Czy powstanie kodeks cyberprzestrzeni?*, Rzeczpospolita z 10–11 listopada 1997 r., nr 262, s. 16
- Miasto bezprawia XX wieku?*, Rzeczpospolita z 12 listopada 1997 r., nr 263, s. 16
- Jak nie wpaść w sieci komputerowe*, Rzeczpospolita z 13 listopada 1997 r., nr 264, s. 16
- Prawo cyberprzestrzeni*, Rzeczpospolita z 15–16 listopada 1997 r., nr 266, s. 16
- Nowy nośnik informacji – nowe problemy*, Rzeczpospolita z 18 listopada 1997 r., nr 268, s. 18
- Wielość w jednym*, Rzeczpospolita z 19 listopada 1997 r., nr 269, s. 18
- Prawo autorskie. Przepisy, orzecznictwo, umowy międzynarodowe*, wyd. 2, Warszawa 1997, ss. 792
- Prawo własności intelektualnej*, Warszawa 1997, ss. 792
- Twardy orzech do zgryzienia*, Rzeczpospolita z 6 kwietnia 1998 r., nr 81, s. 16
- Delikt w cyberprzestrzeni*, Rzeczpospolita z 8 kwietnia 1998 r., nr 83, s. 17
- Transakcje, które biegają po łączach*, Rzeczpospolita z 10 kwietnia 1998 r., nr 85, s. 17
- Problem goni problem*, Rzeczpospolita z 15 kwietnia 1998 r., nr 88, s. 16
- Zmiany są potrzebne, lecz nie mogą być pochopne*, Rzeczpospolita z 30 kwietnia – 1 maja 1998 r., nr 101, s. 17

- Prawo autorskie a postęp techniczny*, red. J. Barta, R. Markiewicz, Kraków 1999, ss. 299
- Sposób na pirata*, Rzeczpospolita z 9 lutego 1999 r., nr 33, s. 15
- Dwa etapy zmian: przed i po wejściu do Unii Europejskiej*, Rzeczpospolita z 11 lutego 1999 r., nr 35, s. 15
- Konwergencja, czyli wiele w jednym*, Rzeczpospolita z 22 kwietnia 1999 r., nr 94, s. 17
- Spotkajmy się na platformie. Prawo społeczeństwa informatycznego*, Rzeczpospolita z 29 marca 1999 r., nr 74
- Telewizja ponadgraniczna w nowym wydaniu*, Rzeczpospolita z 13 kwietnia 1999 r., nr 86
- Sieć jako siatka na zakupy. Dyrektywa o handlu elektronicznym*, Rzeczpospolita z 2 maja 1999 r., nr 100
- Ja tu tylko przesyłam. Odpowiedzialność za rozpowszechnianie treści sprzecznych z prawem*, Rzeczpospolita z 31 sierpnia 1999 r., nr 203
- Pośpiech nie zawsze jest wskazany*, Rzeczpospolita z 20 października 1999 r., nr 246, s. C4
- Kryptografia, czyli internetowe być albo nie być*, Rzeczpospolita z 10 grudnia 1999 r., nr 288, s. C3
- Prawo autorskie. Przepisy, orzecznictwo, umowy międzynarodowe*, wyd. 3, Warszawa 1999, ss. 994
- Śluzę szeroko otwarte*, Rzeczpospolita z 23 czerwca 2000 r., nr 145, s. C3
- Do trzech razy sztuka*, Rzeczpospolita z 18 lipca 2000 r., nr 166, s. C3
- Dwie wolności*, Rzeczpospolita z 27 listopada 2000 r., nr 276, s. C3
- Złapani w sieć*, Rzeczpospolita z 4 stycznia 2001 r., nr 3, s. C3
- Pytania i wątpliwości*, Rzeczpospolita z 22 stycznia 2001 r., nr 18, s. C3
- Rękopis znaleziony w starym kufrze. Katalog praw pokrewnych stale się poszerza: ochrona wydań krytycznych i naukowych*, Rzeczpospolita z 22 lutego 2001 r., nr 45, s. C4
- Przyśpiewka stara jak świat. Nowe prawo wydawców: do pierwszych wydań*, Rzeczpospolita z 7 lutego 2001 r., nr 32, s. C3
- Zmienić przepisy, zanim zaczną obowiązywać*, Rzeczpospolita z 17 września 2001 r., nr 211
- Erozja czy rozwój. Terytorialny charakter prawa autorskiego będzie ograniczony przez ustanowienie jednolitej międzynarodowej ochrony*, Rzeczpospolita z 30 stycznia 2002 r., nr 25
- Zbiór czy zabór informacji*, Rzeczpospolita z 22 października 2002 r., nr 247
- Nieporozumienia wokół reprografii*, Rzeczpospolita z 15 listopada 2002 r., nr 266
- Prawo autorskie. Przepisy, orzecznictwo, umowy międzynarodowe*, wyd. 4, Warszawa 2002, ss. 1203
- Prawo autorskie* [seria: Na Każdą Kieszeń], Kraków 2002, ss. XXXIX (wstęp) i ss. 301 (przepisy)

- Ochrona danych osobowych* [seria: Na Każdą Kieszeń], Kraków 2002, s. XXXVII (wstęp) i ss. 190 (przepisy)
- Ile dziennikarskiej swobody*, Rzeczpospolita z 19 maja 2003 r., nr 115
- Dwie strony medalu. Problemy telewizji kablowej: w Unii i w Polsce*, Rzeczpospolita z 5 czerwca 2003 r., nr 130
- Implementowanie na niby*, Rzeczpospolita z 3 lutego 2004 r., nr 28, s. C4
- Prawo autorskie*, wyd. 5 zmienione, rozszerzone, Warszawa 2005, t. 1, *Ustawodawstwo polskie* – ss. 597; t. 2, *Umowy międzynarodowe i prawo Unii Europejskiej* – ss. 667; t. 3, *Orzecznictwo i wyjaśnienia* – ss. 448
- Internetowa telewizja: wiele wątpliwości do rozstrzygnięcia*, Rzeczpospolita z 27 września 2006 r., nr 226
- Prawo mediów trzeba napisać od nowa*, Rzeczpospolita z 29 września 2006 r., nr 228
- Od „wolnego” oprogramowania do „wolnych” utworów*, Rzeczpospolita z 14 grudnia 2006 r., nr 291
- Bezprawne rozpowszechnianie plików MP3*, Rzeczpospolita z 14 maja 2009 r., nr 112
- O co chodzi i kogo dotyczy ugoda z Googlem*, Rzeczpospolita z 19 maja 2009 r., nr 116

[Opracowała: Joanna Gwizdowska]

SĄDOWNICTWO PATENTOWE W POLSCE – PERSPEKTYWY I REALIA¹

Alicja Adamczak, Michał du Vall

Od lat pojawiają się głosy, aby powołać sąd wyspecjalizowany w sprawach z zakresu ochrony własności przemysłowej. Podzielamy ten pogląd, uważając, że jednolitość orzecznictwa, a zatem również pewność prawa, jest trudna do uzyskania w obecnym, „rozproszonym” sposobie rozstrzygania sporów.

W niniejszym opracowaniu po określeniu pojęcia własności przemysłowej, przedstawiono aktualny stan prawny w Polsce oraz dokonano analizy prawnoporównawczej. Potem zostały wskazane propozycje zmian systemowych.

I. POJĘCIE WŁASNOŚCI PRZEMYSŁOWEJ

Pojęcie własności przemysłowej nie jest jednoznaczne. W świetle art. 1 ust. 2 Konwencji paryskiej z dnia 20 marca 1883 r. o ochronie własności przemysłowej² „przedmiotem ochrony własności przemysłowej są paten – ty na wynalazki, wzory użytkowe, wzory przemysłowe, znaki towarowe, znaki usługowe, nazwa handlowa i oznaczenia pochodzenia lub nazwy pochodzenia, jak również zwalczanie nieuczciwej konkurencji”.

Zgodnie zaś z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej³ „ustawa normuje stosunki w zakresie wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych i topografii układów scalonych”. Ponadto według pkt 2 tego przepisu „ustawa normuje zasady, na jakich przedsiębiorcy mogą przyjmować projekty racjonalizatorskie i wynagradzać ich twórców”. Rozwiązania ostatnio wskazane trudno byłoby

¹ Artykuł po raz pierwszy został opublikowany w wydanym staraniem Naczelnego Sądu Administracyjnego opracowaniu zbiorowym – *Aktualne problemy rozgraniczenia własności sądów administracyjnych i powszechnych*, red. M. Błachucki, T. Górzyńska, Warszawa 2011.

² Zał. do Dz. U. z 1975 r. Nr 9, poz. 51; dalej: Konwencja paryska.

³ Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117 z późn. zm.; dalej: p.w.p.

jednak zaliczyć do kategorii własności przemysłowej, w szczególności bowiem z faktu objęcia ich regulacją ustawową nie płynie dla twórcy lub przedsiębiorcy wyłączność korzystania z nich ani ochrona przed naśladownictwem. Jak widać, p.w.p. z jednej strony nie wymienia wszystkich przedmiotów wskazanych w cyt. przepisie Konwencji paryskiej, z drugiej zaś – rozszerza w stosunku do tego aktu zakres unormowania.

W zakres zawartego w Konwencji paryskiej pojęcia „nazwy handlowe” wchodzi oznaczenie przedsiębiorcy, tzn. jego firma (czyli w odniesieniu do osoby prawnej – jej nazwa, a w odniesieniu do osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą – jej imię i nazwisko). Zagadnienia z tym związane normują przepisy art. 43¹ i n. kodeksu cywilnego.

Powszechnie uważa się, że pojęcie „własność przemysłowa” obejmuje również niewymienione w Konwencji: nowe odmiany roślin⁴ oraz informacje o charakterze *know-how*, w szczególności o charakterze technicznym⁵. Zauważyć należy, że p.w.p. przewiduje możliwość zawierania umów licencyjnych dotyczących wynalazku niezgłoszonego, a stanowiącego tajemnicę przedsiębiorcy (art. 79 ustawy).

Zwalczanie nieuczciwej konkurencji, stanowiące według cytowanego przepisu Konwencji paryskiej również przedmiot własności przemysłowej, jest unormowane w odrębnej ustawie⁶.

Przedmioty własności przemysłowej są bardzo zróżnicowane tak co do charakteru, jak i sposobu ich ochrony. Generalnie wśród przedmiotów własności przemysłowej można wyróżnić takie, które rozszerzają stan techniki (np. wynalazki), oraz takie, które nie przyczyniają się do postępu technicznego, pozwalając jedynie na indywidualizację produktu lub przedsiębiorcy (np. znaki towarowe). Przedmioty własności przemysłowej są zasadniczo chronione prawami podmiotowymi; na podstawie ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji chronione są jednak nie prawa, lecz interesy przedsiębiorców⁷.

⁴ Ustawa z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin, Dz. U. Nr 137, poz. 1300 z późn. zm.

⁵ Aktualną definicję *know-how* przyjętą w Unii Europejskiej zawiera art. 1 lit. h rozporządzenia Komisji (WE) nr 772/2004 z dnia 7 kwietnia 2004 r. w sprawie stosowania art. 81 ust. 3 Traktatu do kategorii porozumień o transferze technologii, Dz. Urz. UE L 123 z 27.4.2004, s. 11.

⁶ Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 z późn. zm.

⁷ Można jednak twierdzić, że niektóre przepisy tej ustawy, np. art. 5, kreują prawa podmiotowe; por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 maja 1998 r., II CKN 734/97, z glosą J. Wiercińskiego, PiP 2000, z. 1, s. 102 i n.; z dnia 7 października 1999 r., I CKN 126/98, OSNC 2000, nr 4, poz. 70 oraz z dnia 19 czerwca 2002 r., II CKN 1229/00, OSNC 2003, nr 6, poz. 86.

Źródłem praw podmiotowych jest zasadniczo decyzja Urzędu Patentowego RP (dalej: UP) – np. decyzja o udzieleniu patentu. Wyjątkowo jednak prawo podmiotowe powstaje pomimo braku decyzji UP (np. prawo do znaku towarowego powszechnie znanego).

W odniesieniu do niektórych praw wyłącznych, decyzje UP są wydawane po tzw. badaniu, czyli po sprawdzeniu, czy zgłoszone rozwiązanie lub oznaczenie spełnia ustawowe przesłanki (w tym trybie następuje np. udzielenie patentu na wynalazek oraz prawa ochronnego na znak towarowy). Natomiast w przypadku pozostałych praw następuje jedynie ich rejestracja (dotyczy to np. prawa z rejestracji wzoru przemysłowego).

Zauważyć należy, że w stosunku do dóbr niematerialnych obowiązuje zasada *numerus clausus* praw wyłącznych, oznaczająca, że chronione są tylko prawa *expressis verbis* wskazane w przepisach. W konsekwencji, w celu ochrony przedmiotów zbliżonych do chronionych, ale z nimi nie tożsamy, niedopuszczalne jest stosowanie *analogii legis*.

Wniosek z tych rozważań jest następujący: własność przemysłowa jest pojęciem zbiorczym, o niezbyt precyzyjnych konturach, którego elementy składowe są bardzo zróżnicowane. Tak więc w razie zmiany dotychczasowego modelu rozstrzygania sporów, należałoby jednoznacznie określić właściwość rzeczową sądów, taksatywnie wymieniając przedmioty własności przemysłowej podlegające ich kognicji. Ogólne odesłanie do „spraw z zakresu własności przemysłowej” byłoby niewystarczające, rodząc trudne do rozwiązania problemy kompetencyjne (np. co do kwalifikacji spraw z zakresu zwalczania nieuczciwej konkurencji).

II. AKTUALNY STAN PRAWNY

1. Stan normatywny⁸

W odniesieniu do przedmiotów ochrony objętych p.w.p. istnieje w Polsce dualizm rozpoznawania spraw ich dotyczących. Mianowicie, kontrolę sądową decyzji i postanowień UP sprawuje Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie. Chodzi tutaj zarówno o decyzje i postanowienia wydawane w trybie postępowania zgłoszeniowego (art. 248 p.w.p.), jak i postępowania spornego (art. 257 p.w.p.).

⁸ Wykładnia dokonana w tej części opinii jest zgodna z interpretacją zaproponowaną w referacie R. Tomczyka i M. du Valla, *Patent infringement proceedings in Poland*, zaprezentowanym na seminarium „IP training for national judges”, seminar JS02–2007, zorganizowanym w dniach 20–22 kwietnia 2007 r. w Warszawie przez European Patent Academy.

